

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 252/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s.**, Šoltésovej 2, Bratislava, IČO 36 865 265, správkyne konkurznej podstaty úpadcu FLEXOGRAFIK s. r. o. v konkurze, Osloboditeľov 25, Batizovce, zastúpenej advokátskou kanceláriou IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o., Šoltésovej 2, Bratislava, IČO 36 854 808, v mene ktorej koná advokát JUDr. Viktor Ewerling, PhD., proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cbi 13/2017 a jeho rozsudku č. k. 2 Cbi 13/2017 z 10. apríla 2018, postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom sp. zn. 7 CoKR 7/2018 a jeho rozsudku č. k. 7 CoKR 7/2018 z 18. decembra 2018 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 41/2019 a jeho rozsudku č. k. 1 Obdo 41/2019 z 10. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 29. marca 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, správkyne konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED] (ďalej aj „dlžník“ alebo „úpadca“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ďalej podľa čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cbi 13/2017 a jeho rozsudkom č. k. 2 Cbi 13/2017

z 10. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoKR 7/2018 a jeho rozsudkom č. k. 7 CoKR 7/2018 z 18. decembra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 41/2019 a jeho rozsudkom č. k. 1 Obdo 41/2019 z 10. decembra 2020 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 1 K 48/2016 z 2. januára 2017 zverejneným v Obchodnom vestníku 6/2017 pod č. K000410 10. januára 2017 medzi inými na majetok dlžníka vyhlásil konkurz a do funkcie správcu ustanovil sťažovateľku. V zmysle § 23 ods. 1 v spojení s § 199 ods. 9 druhou vetou zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) právne účinky vyhlásenia konkurzu nastali 11. januára 2017.

Sociálna poisťovňa, 29. augusta 8-10, Bratislava (ďalej len „poisťovňa“), si podaním z 23. marca 2017 uplatnila v zmysle § 87 ods. 2 písm. k) zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávku proti podstate v sume 4 748,12 eur z titulu neuhradeného poistného za obdobie mesiaca december roku 2016. Sťažovateľka listom z 21. apríla 2017 oznámila poisťovni, že ňou uplatnenú pohľadávku v sume 4 748,12 eur, pokiaľ ide o právny dôvod a výšku, neuznáva, pretože zastáva názor, že táto vznikla v období pred vyhlásením konkurzu, t. j. pred 11. januárom 2017, a preto nie je pohľadávkou proti podstate.

3. Poisťovňa sa žalobou doručenou okresnému súdu 10. mája 2017 domáhala proti sťažovateľke (žalovanej) určenia pravosti a výšky spornej pohľadávky.

4. Rozsudkom okresného súdu bolo žalobe vyhovené, t. j. okresný súd určil, že sporná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k) zákona o konkurze a reštrukturalizácii v sume 4 748,12 eur a na základe právneho dôvodu a sumy sa táto považuje za zistenú.

5. Sťažovateľka (žalovaná) proti rozsudku okresného súdu podala riadne a včas odvolanie, o ktorom bolo rozsudkom krajského súdu rozhodnuté tak, že krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

6. Sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu podala riadne a včas dovolanie podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento dovolací dôvod považovala sťažovateľka za naplnený tým, že krajský súd, ako aj okresný súd sa s jej pre rozhodnutie podstatnými námietkami nevysporiadali, a tiež namietala, že

rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Sťažovateľka uplatnila aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, tvrdiac, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu zamietol. Podľa udania sťažovateľky jej bol rozsudok najvyššieho súdu doručený 29. januára 2021 a podľa zistenia ústavného súdu toho istého dňa nadobudol aj právoplatnosť.

II. Argumentácia sťažovateľky

7. Kľúčová námietka sťažovateľky, ktorou odôvodňuje porušenie označených základných a iných práv, spočíva v tvrdení, že pokiaľ označené všeobecné súdy dospeli k názoru, podľa ktorého je pohľadávka poisťovne pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pretože vznikla až po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, vec nesprávne právne posúdili, čím poisťovňa na úkor ostatných nezabezpečených veriteľov arbitrárnym spôsobom zvýhodnili. Podľa názoru sťažovateľky označené všeobecné súdy pri posúdení právnej otázky vzniku pohľadávky na vec nesprávne aplikovali § 141 ods. 2, § 142 ods. 1 prvú vetu a najmä § 143 ods. 2 prvú vetu zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) namiesto relevantného § 120 ods. 2 *in fine* zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Sťažovateľka tvrdí, že predpokladom pre vznik pohľadávky poisťovne z titulu poistného na sociálnom poistení, ktorého platiteľom je zamestnávateľ a zamestnanec, je „... výlučne len vykonanie pracovnej činnosti zamestnancom a uplynutie času – príslušného kalendárneho mesiaca, v ktorom bola pracovná činnosť vykonávaná...“, bez ohľadu na to, kedy a či sa poisťovňa o vzniku pohľadávky dozvie. Už uplynutím príslušného kalendárneho mesiaca je objektívne určiteľné, „v akom rozsahu bola pracovná činnosť zamestnancov zamestnávateľa vykonaná, aká výška mzdy im za vykonanú prácu prináleží a akú sumu je z tejto mzdy povinný zamestnávateľ zamestnancom zraziť a odvieť do Sociálnej poisťovne...“. Úpadca (zamestnávateľ) bol oprávnený (nie však povinný, pozn.) túto pohľadávku prvýkrát plniť, resp. poistné, ktorého platiteľom je zamestnávateľ a zamestnanec, zaplatiť (odvieť), ako aj predložiť mesačný výkaz poistného a príspevkov podľa § 231 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení už prvý deň po uplynutí mesiaca december 2016, t. j. 1. januára 2017, a nie až 16. januára 2017, ako to nesprávne uvádza najvyšší súd. Žiaden právny predpis zamestnávateľovi nezakazuje, aby zrážku poistného z miezd zamestnancov vykonal a poisťovní toto poistné odvieť do dňom jeho splatnosti.

Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka poukazuje na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 27 Cbi 20/2010 zo 16. februára 2012 a na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21 CoKR 14/2013 z 30. septembra 2014, podľa ktorých čas vzniku pohľadávky z titulu poistného na sociálnom poistení je potrebné odlišovať od času jej splatnosti, a pretože zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva, že by pohľadávka na poistnom, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ a zamestnanec, vznikala až predložením mesačných výkazov poistného a príspevkov zamestnávateľom poisťovní, pohľadávka z titulu poistného nevzniká okamihom jej splatnosti, ale uplynutím príslušného obdobia (kalendárneho mesiaca) trvania zamestnaneckého pomeru s nárokom na mzdu.

Podľa názoru sťažovateľky označené všeobecné súdy aplikovali § 143 ods. 2 prvú vetu zákona o sociálnom poistení upravujúci výlučne len splatnosť poistného v rozpore s jeho účelom a zmyslom, keď na jeho základe čas vzniku pohľadávky z titulu poistného na sociálne poistenie stotožnili s časom jej splatnosti.

Sťažovateľka zároveň s poukazom na § 87 ods. 2 písm. g) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, v zmysle ktorého pohľadávkou proti podstate je mzda a ďalšie nároky zamestnanca, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a za kalendárny mesiac, v ktorom bol konkurz vyhlásený, namieta, že posudzovanie (čistej) mzdy zamestnancov za mesiac december roku 2016 ako pohľadávky, ktorá sa uplatňuje prihláškou (§ 28 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), ale už pohľadávky z titulu poistného, ktoré sú povinní platiť zamestnávateľ a zamestnanec z tejto mzdy, ako pohľadávky proti podstate (§ 87 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), popiera základné princípy a zásady konkurzného konania, ako aj systematicku pohľadávok proti podstate. Uvedené platí o to viac, že v zmysle § 87 ods. 2 písm. g) a k) zákona o konkurze a reštrukturalizácii v rámci uspokojovania pohľadávok proti podstate sa mzdy zamestnancov uspokojujú pred poistným na sociálne poistenie.

Sťažovateľka vytýka označeným všeobecným súdom aj porušenie princípu rovnosti (princípu rovnosti zbraní) nesprávnym posúdením vzťahu dvoch právnych predpisov, resp. ustanovení zákona o sociálnom poistení ako *lex specialis* vo vzťahu k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii a v rozpore s § 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii priznaním poisťovni ako subjektu verejného práva výhodnejšieho právneho postavenia pri uspokojení jej pohľadávky oproti ostatným veriteľom, ktorých pohľadávky vznikli zo súkromnoprávneho vzťahu.

Napokon sťažovateľka namieta absenciu riadneho, zrozumiteľného a právne presvedčivého odôvodnenia napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov. V označených rozhodnutiach všeobecných súdov absentuje najmä vysvetlenie dôvodov, pre ktoré na daný prípad neboli aplikované právne relevantné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ako aj uvedenie vlastných úvah, na základe ktorých sa nepriklonili k podstatnej argumentácii sťažovateľky.

Sťažovateľka tak považuje napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov za zjavne svojvoľné a arbitrárne.

Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom a rozsudkom okresného súdu, postupom a rozsudkom krajského súdu, postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, tieto (rozsudky) žiada zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatňuje aj náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti proti rozsudku najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

K postupu a rozsudku okresného súdu a krajského súdu

11. Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

12. Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala riadne a včas odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j. že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom krajského súdu.

13. Následne sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom sa pre nevysporiadanie s jej podstatnými námietkami a absenciu riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia dovoľavala dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, namietajúc, že jej (strane) príslušný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tiež dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, tvrdiac, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. O podanom dovolaní bolo rozhodnuté rozsudkom najvyššieho súdu.

14. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K postupu a rozsudku najvyššieho súdu

15. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 59/2019).

16. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu.

17. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

18. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

19. Nedostatočná kvalita súdneho rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nezodpovedá procesným požiadavkám práva na spravodlivý proces, môže byť predmetom dovolacieho prieskumu v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (IV. ÚS 154/2020, IV. ÚS 167/2020, IV. ÚS 447/2020, II. ÚS 120/2020). Ústavný súd tu tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania

tvoria jeden celok. Ako to najvyšší súd uviedol, odôvodnenie rozsudku krajského súdu opierajúce sa v podstatnej časti o odôvodnenie rozsudku okresného súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, z ktorých vyvodil svoje právne závery a zrozumiteľne vysvetlil, z akého dôvodu rovnako ako okresný súd považuje poisťovňou uplatnenú pohľadávku za pohľadávku proti podstate. Krajský súd podľa § 387 ods. 2 CSP uviedol (doplnil) aj ďalšie vlastné dôvody. S poukazom na verejnoprávny charakter záväzkového vzťahu medzi poisťovňou a zamestnávateľom (úpadcom), ktorý je založený výlučne zákonom o sociálnom poistení, vznik a zánik pohľadávky poisťovne z titulu poistného na sociálne poistenie je možné posudzovať len podľa relevantných ustanovení zákona o sociálnom poistení ako *lex specialis* vo vzťahu k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii. Na ich základe rovnako ako okresný súd ustálil, že pohľadávka poisťovne vznikla a stala sa splatnou po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu 16. januára 2017 (pozri body 12 až 25 odôvodnenia rozsudku krajského súdu a tiež body 6 až 25 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

Podľa názoru ústavného súdu sú právne závery najvyššieho súdu v tejto časti, resp. vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP plne ústavne konformné.

20. Najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia dal jasnú, zrozumiteľnú a vyčerpávajúcu odpoveď aj vo vzťahu k dovolacej námietke sťažovateľky podľa § 421 ods. 2 písm. b) CSP, podľa ktorej rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, „... *Vychádzajúc z § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ je splatné v zásade v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. V prejednávanej právnej veci z obsahu spisu vyplýva skutočnosť, ktorá nebola medzi účastníkmi sporná, že si zamestnávateľ (úpadca) určil deň splatnosti poistného na 15 deň v mesiaci a keďže 15. január 2017 pripadol na deň pracovného pokoja, splatnosť poistného na 12/2016 sa presunula na najbližší pracovný deň, teda na 16. január 2017. Zamestnávateľ (úpadca) sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odvieť poistné, teda pred ním určeným dňom na výplatu príjmov, ktorým bol v prejednávanej právnej veci 16. január 2017, čo bolo po dni, kedy nastali účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu... Dovolateľ poukazoval na ustanovenie § 120 ods. 2 ZoKR... podľa ktorého sa vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu rozumie okamih, keď bol dlžník prvý krát oprávnený plniť takúto pohľadávku. Dovolací súd, napriek tomu, že sa stotožnil s námietkou žalobcu, že sa uvedené ustanovenie týka jednak reštrukturalizačného konania a aj vzhľadom na jeho účinnosť až od 1. marca 2017 sa netýka predmetného konania, je toho názoru, že ani ak by bolo toto ustanovenie aplikovateľné na daný prípad, dlžník, ktorým je zamestnávateľ, ktorý podľa § 141 ods. 2 ZoSP odvádza poistné za zamestnanca a vykonáva zo mzdy zamestnanca zákonom predpísané zrážky na jednotlivé zákonom stanovené druhy poistenia, ak je ich zamestnanec povinný platiť, by nebol oprávnený vykonať zrážku a odvieť poistné, teda plniť poisťovni pred dňom uvedeným v § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z...“ (pozri body 38 až 47*

odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu). Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd nevidí žiadny relevantný dôvod na prehodnocovanie jeho záverov.

21. Vo vzťahu k posudzovanej veci (v ktorej pre posúdenie, či ide o pohľadávku proti podstate, je rozhodujúci vznik tejto pohľadávky) ústavný súd rovnako, ako to uviedol už aj krajský súd, dodáva, že zákon o sociálnom poistení nemá špeciálne ustanovenia o uplatňovaní pohľadávok v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, a preto sa na uplatňovanie pohľadávok aplikujú príslušné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Súčasne však ústavný súd považuje za potrebné podotknúť, že ak je pohľadávka charakterizovaná ako právo veriteľa požadovať od dlžníka určitú majetkovú hodnotu, vznik a zánik pohľadávky poisťovne proti zamestnávateľovi (úpadcovi) možno posudzovať len na základe ustanovení zákona o sociálnom poistení, t. j. na základe tých ustanovení zákona, ktoré zamestnávateľovi ukladajú povinnosť platiť (zaplatiť) a odviesť poisťné v zákonom ustanovenom čase a výške; napadnutý rozsudok najvyššieho súdu týmto požiadavkám neodporuje. Zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poisťné. Povinnosť zamestnávateľa platiť poisťné, určiť jeho sumu a odviesť poisťné za zamestnanca je povinnosťou, ktorá sa viaže na existenciu vzniku a zániku samotného pracovného pomeru, ale aj na okolnosti podmieňujúce vznik nároku na mzdu, jej výšku a osobný status zamestnanca ako platiteľa poisťného (pozri uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 444/2015 z 29. júla 2015).

22. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

23. Napokon, podľa čl. 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 29/2017 z 24. januára 2018 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2018 pod č. 71 „*Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatórne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali... Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 C.s. p. je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho*

súdu považovať aj rozhodovaciú prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.“. Sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti na podporu jej argumentácie označené rozhodnutie prvostupňového súdu a rozhodnutie odvolacieho súdu v iných obdobných právnych veciach teda nepredstavujú ustálenú rozhodovaciú prax najvyšších súdnych autorít, a preto v okolnostiach preskúmvanej veci neprihliadnutie na tam vyjadrené právne závery najvyšším súdom nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru. Práve naopak, závery rozsudku najvyššieho súdu vo veci právneho posúdenia pohľadávky poisťovne z titulu poistného na sociálne poistenie na účely jej uspokojenia v konkurze ako pohľadávky proti podstate sú plne v intenciách ústavnoprávných záverov vyjadrených v uznesení ústavného súdu č. k. II. ÚS 444/2015 z 29. júla 2015 v inej obdobnej právnej veci [rozdiel spočíva iba v tom, že kým vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 444/2015 pohľadávka z poistného na sociálne poistenie podľa § 143 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa stala splatnou posledným dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa poistné platilo, v tu preskúmvanej veci sa stala splatnou v deň určený na výplatu príjmov úpadcom (zamestnávateľom), pozn.], od ktorých sa ústavný súd v tu preskúmvanej veci nemá dôvod odchyliť.

24. Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti okrem iného konštatoval, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002, bod 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a vyjadriť sa k nim (pozri citovaný rozsudok Komanický, bod 46). Okrem toho požiadavka „rovnosti zbraní“ vyplývajúca z čl. 6 ods. 1 dohovoru je len iným označením základného ústavného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (II. ÚS 414/2015).

25. Aj keď sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie princípu rovnosti zbraní zodpovedajúcej základnému právu na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, ústavný súd nezistil a napokon ani sťažovateľka netvrdila, že by pri realizácii procesných práv a povinností sporových strán došlo k diskriminácii sťažovateľky v prospech žalobkyne (poisťovne). Totiž samotný právny názor, ku ktorému najvyšší súd dospel, čo napokon viedlo k zamietnutiu dovolania sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu, nezakladá porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa ústavy a listiny.

26. Podľa názoru ústavného súdu z rozsudku najvyššieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd pri rozhodovaní a odôvodňovaní svojho právneho záveru správne interpretoval a aplikoval ustanovenia relevantných právnych noriem, jeho závery sú dostatočne odôvodnené a nevykazujú žiadne znaky svojvôle. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovávaným

prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie (najvyššieho) súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníkov konania. Podstatou je, aby postup konajúceho súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný, aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

27. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom a rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť ich porušenia, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

28. Pokiaľ totiž sťažovateľka porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k záveru o porušení uvedených práv, je preto celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny či práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

29. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

30. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2021

Peter Molnár
predseda senátu